مجلهٔ پژوهش در مسائل تعلیم و تربیت
شمارهٔ پیاپی ۷۲، بهار و تابستان، سال۱۴۰۳
Journal of research on Issues of Education
مقاله علمی پژوهشی | http://isoedmag.ir | Research Article
صفحه ۷۳-۹۶

عنوان: بررسی تجارب معلمان تازه‌کار پایه اول ابتدایی شهرستان مهاباد در باب چالش‌های تدریس در سال اول

سروه رضازاده [۱]، ادریس اسلامی*[۲]

چکیده

هدف اصلی این پژوهش، بررسی و شناسایی تجارب معلمان تازه‌کار پایه اول ابتدایی شهرستان مهاباد در باب چالش‌های تدریس در سال اول بود. پژوهش حاضر با بهره‌گیری از رویکرد کیفی و به روش پدیدار شناسی به انجام رسید. شرکت کنندگان این مطالعه، معلمان تازه‌استخدام آموزش و پرورش هستند که ده نفر از دبیران با روش‌های هدفمند و گلوله برفی انتخاب شدند. جهت گردآوری داده‌ها از مصاحبه نیمه ساختاری استفاده شد. روایی مصاحبه‌ها توسط استاد راهنما تأیید گردید. در این پژوهش پایایی روش کیفی از طریق تهیه و بکارگیری چارچوبی مدون برای مصاحبه کنترل می‌شود. این چارچوب مدون پس از تایید استادان و اطمینان از کارایی آن در پوشش اهداف در تمام مصاحبه‌ها به کار گرفته شد. همچنین برای تجزیه و تحلیل اطلاعات از روش اسمیت و همکاران که حاوی سه نوع کدگذاری تم، برچسب تم و خوشه تم می باشد، استفاده گردید. بر اساس مصاحبه‌ها از معلمان تازه‌کار پایه اول ابتدایی شهرستان مهاباد در باب چالش‌های تدریس در سال اول ۲۲ خوشه تم با عناوین ۱- فقدان نظارت و راهنمایی، ۲- وجود رفتارهای سازمانی نامناسب، ۳- نامناسب بودن حجم منابع یادگیری، ۴- وجود مشکلات زبانی و نوشتاری دانش‌آموزان، ۵- چالش‌های روان شناختی دانش‌آموزان، ۶- ضعف در برنامه‌ریزی آموزشی ۷- چالش‌های دانش‌آموزان دارای اختلالات رفتاری، ۸- کاستی در پیوند میان مدرسه و خانواده، ۹- عدم تناسب رفتارهای دانش‌آموزان با برخوردهای احترام آمیز معلم، ۱۰- چالش در مهارت‌های ارتباطی، ۱۱- محوریت افراطی کودک، ۱۲- کم توجهی به تفاوت‌های فردی، ۱۳- کاهش انگیزه شغلی معلمان، ۱۴- استرس شغلی، ۱۵- عدم اعتماد به موفقیت شخصی در فرایند یاددهی ـــ یادگیری، ۱۶- عدم رعایت اصل اخلاقی امانت‌داری، ۱۷- آمیختگی مسائل خانوادگی معلم با مدرسه، ۱۸- عدم رعایت اصل تربیتی آزادی، ۱۹- اتکای هزینه‌های خاص مدرسه بر معلمان، ۲۰- نبود لوازم و تجهیزات مادی و آموزشی مناسب و ۲۱- شرایط معیشتی نامناسب معلمان شناسایی شدند.

اطلاعات مربوط به مقاله

کلید واژگان
معلمان تازه کار، چالش های آموزشی، چالش های مدیریتی، چالش های اجتماعی.

[۱]. آموزش و پرورش مهاباد، کردستان، ایران serwarezazadeh761@gmail.com
[۲]. نویسنده مسئول: دانشیار دانشگاه آزاد اسلامی واحد مهاباد ، کردستان، ایران edrisislami@yahoo.com

[Downloaded from isoedmag.ir on 2026-11-18]

مقدمه

آموزش‌وپرورش به‌عنوان مهم‌ترین نهاد اجتماعی برآمده از متن جامعه و درعین‌حال سازنده و تکامل دهنده آن است و تأثیر آن بر پیشرفت جامعه، امری کاملاً محسوس است. آموزش‌وپرورش، مسئولیت‌های بزرگی برای تحقق اهداف فردی و اجتماعی برعهده‌گرفته است و به‌عنوان بهترین فرصت برای شکوفاسازی استعدادهای انسانی، مطرح و موردنظر متخصصان و دست‌اندرکاران تعلیم و تربیت بوده است(شاهدوستی،۱۳۹۰). نظام آموزشی هر کشور ازنظر نیروی انسانی و مشاغل ایجادشده در آن، بالاترین رتبه را در میان سازمان و دستگاه‌های دولتی دارد. بر این اساس، نظام آموزشی را می‌توان یکی از پیچیده‌ترین زیر نظام‌های اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی منظور داشت (ادیب، احدی‌ارسون و مولاقلقاچی، ۱۳۹۵).

نیروی انسانی در هر سازمان از عوامل مؤثر در بقای آن سازمان به شمار می‌آید. سازمان آموزش‌وپرورش و وسعت وظایف آن، با گسترش علوم و تجارب بشری و توسعه فناوری و پیشرفت‌های صنعتی، از شاخص‌های مهم رشد در هر جامعه به‌حساب می‌آید. یکی از وظایف مهم این سازمان، تربیت نیروی انسانی مولد، کارآمد و واجد مهارت‌های فنی است(صافی،۱۳۹۰). کیفیت عملکرد کارکنان از مهم‌ترین عواملی است که در موفقیت یا عدم موفقیت هر سازمان نقش دارد. یکی از چالش‌ها و مشکلاتی که نظام آموزش ایران با آن روبه‌رو است، مربوط به منابع انسانی است. معلمان، مهم‌ترین نیروی انسانی سازمان آموزش‌وپرورش محسوب می‌شوند. بدون تردید، معلم در مقام اصلی‌ترین و تأثیرگذارترین عنصر آموزش‌وپرورش به‌گونه‌ای مستقیم مهم‌ترین نقش را در یادگیری دانش‌آموزان دارد ولی آیا هر فردی می‌تواند معلم اثربخشی باشد؟

مهم‌ترین دورهٔ تحصیلی در تمام نظام‌های آموزشی، دورهٔ ابتدایی است زیرا رشد همه‌جانبه فرد در این دوره، بیشتر انجام می‌شود. این دوره تداوم‌بخش تکوین شناختی، زیستی و اجتماعی کودک است و فرصت مناسبی است برای تحصیل، تربیت و یادگیری شیوهٔ ارتباط صحیح با دیگران و شکوفایی تدریجی استعدادها و همچنین شکل‌گیری شخصیت کودک(پورعلی، سیف نراقی و نادری، ۱۳۹۴). دوره ابتدایی، نقش به سزایی در رشد سائق پیشرفت و موفقیت خودپنداری، سلامت روانی و عملکرد مناسب کودکان دارد. اولین گام در راستای بهبود یادگیری، شناسایی مشکلات حاکم بر آن است(شفائی و صالحی، ۱۳۹۶). این شکل‌گیری و رمز موفقیت آن در دست کسانی است که با کودک این راه را می پیمایند(علاقه بند، ۱۳۹۲). به دلیل اهمیت نقشی که معلمان این دورهٔ تحصیلی در رشد تربیتی و آموزشی دانش‌آموزان بر عهده دارند تا دوره‌های تحصیلی آینده شکل بگیرد، لازم است جنبه‌های مهم فعالیت آموزشی و پرورشی این دوره از نگاه معلمان شناخته شود.

بیشترین فشار و سختی که معلمان در طول زندگی حرفه‌ای خود تحمل می‌کنند در سال‌های آغازین شروع به کارشان است. در ادبیات مربوط به موضوع معلمان تازه‌کار از سال‌های اولیه شغل معلمی معمولاً تعبیر به فرورفتن یا شنا کردن می‌شود. این تعبیر به‌خوبی ویژگی‌های سال‌های نخستین تدریس را نشان می‌دهد. فشار ناشی از مواجه‌شدن با پدیده‌های رایج در دنیای معلمی و مسائل و مشکلاتی که معلمان تازه‌کار به‌طور خاص آن‌ها را تجربه می‌کنند، ممکن است تدریس را برای معلم مبتدی به امری هولناک و تجربه بی‌کسی و تنهایی تبدیل نموده و به غرق شدن معلم در مشکلات ختم شود. درنتیجه، وی پس از تلاش و کشمکش‌های بسیار اغلب اعتمادبه‌نفس و توان خود را در برابر موقعیت‌های تنش‌زا ازدست‌داده و دچار ناکامی و سرخوردگی می‌شود. نرخ بالای نقل‌وانتقال و فرسایش شغلی و حتی ترک شغل(بین ۱۰ تا ۵۰ درصد) در میان معلمان نمودهایی از این وضعیت هستند(یعقوب نژاد قاین، بهرنگی

[Downloaded from isoedmag.ir on 2026-11-18]

و زین‌آبادی، ۱۳۹۴). ویتمن (۱۹۸۴) بیان می‌کند که بیشتر تحقیقات وجود سردرگمی را در تازه‌واردها نشان داده است. او ۲۴ حوزه مشکل‌دار را شناسایی و بر اساس اهمیتشان طبقه‌بندی کرد و انضباط کلاسی را به‌عنوان جدی‌ترین حوزه مطرح کرد (به نقل از آرش، احمدی اصل، عباسی و علی پور، ۱۳۹۲). اضطراب ناشی از ورود به محیط کلاس و مدرسه همراه با کم‌تجربگی، معلمان تازه‌کار را در سال‌های اولیه کارشان گاهی تا سر حد ترک شغل تحت‌فشار قرار می‌دهد(یعقوب نژاد قاین و همکاران، ۱۳۹۴).

ازآنجاکه معلمان رکن اساسی در فرایند یاددهی–یادگیری هستند، بنابراین از تجارب آن‌ها می‌توان اطلاعات مفید و گران بهایی به دست آورد. هر انسانی دنیای منحصربه‌فردی از ادراک و تصورات دارد که از آگاهی‌ها و تجربیات وی نشأت می‌گیـرد، اما مجموعه‌ای از الگوهای ادراکی مشابه در میان افراد در جامعه حاکم است که می‌توان آن‌ها را کشف و فرمول‌بندی کرد (افتخاری، بدری، پایدار و سوادی، ۱۳۹۱). به نظر می‌رسـد کشف تجارب معلمان در ارتباط با ویژگی‌ها، رفتارها، تعامل‌ها، واکنش‌های بین خود دانش‌آموزان، خانواده و مدرسـه موجب شناسـایی عوامل بالقوهٔ مثبت می‌شود و درنتیجه، بـا به‌کارگیری ایـن نتایج می‌توان از بسیاری ناهنجاری‌های رفتاری دانش‌آموزان جلوگیری و زمینه را فراهـم کـرد تا انرژی معلمان و دانش‌آموزان در جهت بالندگی آنان هدایت شـود. اگر تجربه‌های معلمان کشـف و از آن‌ها در جهت کاربرد در محیط مدرسـه استفاده شود، تجربه‌های بسیار غنی برای دانش‌آموزان و حتی والدین آن‌ها فراهم می‌آید و کسـب مهارت‌های رشـدی و تحولی آنان را تسهیل خواهد کرد (محمدی، ناصری جهرمی، مختاری، حسام پور و ناصری جهرمی، ۱۳۹۷). از سوی دیگر، مروری نقادانه بر پژوهش‌های انجام‌شده نشان می‌دهد که در کمتر پژوهشی، به بررسـی فهم تجارب معلمان از این موضوع پرداخته شده است. بنابراین مطالعه این پدیده با بهره‌گیری از تجارب معلمان، ضرورت دارد. با توجه به آنچه گفته شد، مسألهٔ اصلی این پژوهش عبارت است از معلمان تازه‌کار پایه اول ابتدایی شهرستان مهاباد در باب چالش‌های تدریس در سال اول چه تجاربی دارند؟

سؤال های پژوهش

۱. معلمان تازه‌کار پایه اول ابتدایی شهرستان مهاباد در باب چالش‌های آموزشی تدریس در سال اول چه تجاربی دارند؟
۲. معلمان تازه‌کار پایه اول ابتدایی شهرستان مهاباد در باب چالش‌های مدیریتی تدریس در سال اول چه تجاربی دارند؟
۳. معلمان تازه‌کار پایه اول ابتدایی شهرستان مهاباد در باب چالش‌های اجتماعی تدریس در سال اول چه تجاربی دارند؟
۴. معلمان تازه‌کار پایه اول ابتدایی شهرستان مهاباد در باب چالش‌های روان‌شناختی تدریس در سال اول چه تجاربی دارند؟
۵. معلمان تازه‌کار پایه اول ابتدایی شهرستان مهاباد در باب چالش‌های اخلاق حرفه‌ای تدریس در سال اول چه تجاربی دارند؟
۶. معلمان تازه‌کار پایه اول ابتدایی شهرستان مهاباد در باب چالش‌های اقتصادی تدریس در سال اول چه تجاربی دارند؟

روش‌شناسی پژوهش

پژوهش حاضـر با رویکرد کیفی و روش پدیدارشـناسـی انجام خواهد شد. شرکت کنندگان در این مطالعه، معلمان تازه کار سال اول ابتدایی شـهرسـتان مهاباد هسـتند که ده نفر از با روش نمونه‌گیری هدفمند و گلوله برفی انتخاب شده‌اند. برای تعیین تعداد آنها، از معیار اشـباع نظری استفاده شده است به این معنی که فرآیند مصاحبه تا جایی ادامه پیدا می‌کند که تمام جواب‌های بدست آمده حاصل از مصاحبه شرکت کنندگان، تکراری باشد و اطلاعات جدیدی ارائه نشود.

[Downloaded from isoedmag.ir on 2026-11-18]

جدول ۱. لیست و مشخصات جدول معلمان شرکت‌کننده در مصاحبه

ردیف	جنسیت	سن	مدرک	سابقه خدمت
۱	مرد	۲۸	کارشناسی ارشد	۲
۲	مرد	۲۴	کارشناسی	۲
۳	مرد	۲۲	کارشناسی	۱
۴	مرد	۲۴	کارشناسی ارشد	۲
۵	مرد	۲۷	کارشناسی ارشد	۳
۶	زن	۲۵	کارشناسی	۲
۷	زن	۲۷	کارشناسی	۱
۸	زن	۳۰	کارشناسی	۱
۹	زن	۲۴	کارشناسی ارشد	۱
۱۰	زن	۲۶	کارشناسی	۲

در این مطالعه، از دو شیوه گردآوری اطلاعات بهره گرفته می‌شود: روش اول، کتابخانه‌ای است. در این روش، با تکیه بر منابع، کتب، مقالات و پژوهش‌های مختلف، اطلاعات مربوط به مبانی نظری پژوهش را گردآوری می‌کنیم. روش دوم، میدانی است و از طریق مصاحبه نیمه ساختاریافته اطلاعات جمع‌آوری می‌گردد. روش تجزیه و تحلیل اطلاعات، تفسیری بر مبنای الگوی اسمیت و همکاران است. در این روش، پژوهشگر درصدد است تا در حد امکان، به آشکار نمودن پیام های نهفته در متن نوشتاری مصاحبه بپردازد(فرخزاد، ۱۳۹۵). پس از شناسایی واحدهای معنایی، سه نوع کد تم، برچسب تم و خوشه تم انجام گرفته شده است.

یافته های پژوهش

سؤال شماره ۱: معلمان تازه‌کار پایه اول ابتدایی شهرستان مهاباد در باب چالش‌های آموزشی تدریس در سال اول چه تجاربی دارند؟ جدول شماره ۲، یافته‌های مربوط به سؤال اول این پژوهش را نشان می‌دهد.

جدول شماره ۲، یافته‌های مربوط به سؤال اول

تم	برچسب تم	خوشه تم
نبود راهنما عدم گوشزد ضعف‌ها و مشکلات تدریس معلمان توسط راهبران آموزشی	بی توجهی راهبران آموزشی در امر راهنمایی معلمان تازه کار	فقدان نظارت و راهنمایی
زیاد بودن حجم کتب درسی	حجیم بودن کتب درسی	نامناسب بودن حجم منابع یادگیری
ناتوانی دانش آموزان در اداکردن کلمات جدید به دلیل دوزبانگی آنها	چالش‌های دوزبانگی دانش-آموزان	وجود مشکلات زبانی و نوشتاری دانش-آموزان
ناتوانی دانش آموزان سال اول در گرفتن مداد	چالش‌های نوشتاری کودکان	
حواس پرتی دانش آموزان	عدم تمرکز دانش‌آموزان	چالش‌های روان شناختی دانش-آموزان
احساس ناتوانی در تدریس مؤثر	عدم اعتماد به نفس در تدریس	عدم اعتماد به موفقیت شخصی در فرایند یاددهی ـ یادگیری

[Downloaded from isoedmag.ir on 2026-11-18]

بر اساس مصاحبه‌ها از معلمان تازه‌کار پایه اول ابتدایی شهرستان مهاباد در باب چالش‌های آموزشی تدریس در سال اول پنج خوشه تم با عناوین ۱- فقدان نظارت و راهنمایی،۲- نامناسب بودن حجم منابع یادگیری، ۳- وجود مشکلات زبانی و نوشتاری دانش‌آموزان و ۴- چالش‌های روان شناختی دانش‌آموزان و ۵- عدم اعتماد به موفقیت شخصی در فرایند یاددهی ـــ یادگیری و یک برچسب تم برای درون‌مایه شماره یک با عنوان بی توجهی راهبران آموزشی در امر راهنمایی معلمان تازه کار، یک برچسب تم برای درون‌مایه شماره دو با عنوان حجیم بودن کتب درسی، دو برچسب تم برای درون‌مایه شماره سه با عنوان الف- چالش‌های دوزبانگی دانش‌آموزان و ب – چالش‌های نوشتاری کودکان و یک برچسب تم برای درون‌مایه شماره چهار با عنوان عدم تمرکز دانش‌آموزان و یک برچسب تم برای درون‌مایه شماره پنج با عنوان عدم اعتماد به نفس در تدریس آشکار شد که در زیر آن‌ها را بیان خواهیم کرد.

۱- فقدان نظارت و راهنمایی

بر اساس نتایج به‌دست‌آمده از مصاحبه معلمان تازه‌کار پایه اول ابتدایی شهرستان مهاباد در باب چالش‌های آموزشی تدریس، به فقدان نظارت و راهنمایی اشاره‌شده است. این مضمون شامل یک برچسب تم می‌باشد. در پایین به توصیف آن خواهیم پرداخت.

- بی‌توجهی راهبران آموزشی در امر راهنمایی معلمان تازه کار

بر اساس نتایج به‌دست‌آمده از مصاحبه معلمان تازه‌کار پایه اول ابتدایی شهرستان مهاباد در باب چالش‌های آموزشی تدریس، به بی‌توجهی راهبران آموزشی در امر راهنمایی معلمان تازه کار توجه شده است. یکی از مصاحبه شونده‌ها گفت: «اینکه کسی نیست یک معلم تازه کار را به خوبی راهنمایی و کمک کنه چالش جدی است» و معلم دیگر می‌گوید: «راهبران آموزشی ضعف ها و مشکلات تدریس را به معلمان تازه کار گوشزد نمی‌کنند».

۲- نامناسب بودن حجم منابع یادگیری

بر اساس نتایج به‌دست‌آمده از مصاحبه معلمان تازه‌کار پایه اول ابتدایی شهرستان مهاباد در باب چالش‌های آموزشی تدریس، به نامناسب بودن حجم منابع یادگیری اشاره‌شده است. این مضمون شامل یک برچسب تم می‌باشد. در پایین به توصیف آن خواهیم پرداخت.

- حجیم بودن کتب درسی

بر اساس نتایج به‌دست‌آمده از مصاحبه معلمان تازه‌کار پایه اول ابتدایی شهرستان مهاباد در باب چالش‌های آموزشی تدریس، به تعاملات تحکم‌آمیز کادر مدیریتی مدرسه با معلمان تازه کار توجه شده است. یکی از مصاحبه شونده‌ها گفت: «مشکلی که داشتیم در رابطه با بودجه بندی کتاب و اتمام کتاب در طول سال بود، حجم کتابها بسیار زیاد بود و برای معلم تازه کار پیدا کردن روش تدریس مرتبط و هماهنگی با دانش آموز زمان بر است و معمولاً کتاب در طول سال تمام نمی‌شود».

۳- وجود مشکلات زبانی و نوشتاری دانش‌آموزان

[Downloaded from isoedmag.ir on 2026-11-18]

بر اساس نتایج به‌دست‌آمده از مصاحبه معلمان تازه‌کار پایه اول ابتدایی شهرستان مهاباد در باب چالش‌های آموزشی تدریس، به وجود مشکلات زبانی و نوشتاری دانش‌آموزان اشاره شده است. این مضمون شامل دو برچسب تم می‌باشد. در پایین به توصیف آن خواهیم پرداخت.

الف- چالش‌های دوزبانگی دانش‌آموزان

بر اساس نتایج به‌دست‌آمده از مصاحبه معلمان تازه‌کار پایه اول ابتدایی شهرستان مهاباد در باب چالش‌های آموزشی تدریس، به چالش‌های دوزبانگی دانش‌آموزان توجه شده است. یکی از مصاحبه شونده‌ها گفت: «دانش آموزان در فضای جدید مدرسه‌ها در کلاس با کلمات جدید آشنا می‌شوند که گاهاً هنگام ادا کردن آنها دچار مشکل می‌شوند، دلیل وجود این چالش هم این است که دانش آموزان در فضای خانه بیشتر به زبان محلی صحبت می‌کنند و به ندرت از زبان فارسی در صحبت‌های روزمره استفاده می‌کنند».

ب- چالش‌های نوشتاری کودکان

بر اساس نتایج به‌دست‌آمده از مصاحبه معلمان تازه‌کار پایه اول ابتدایی شهرستان مهاباد در باب چالش‌های آموزشی تدریس، به چالش‌های نوشتاری کودکان توجه شده است. یکی از مصاحبه شونده‌ها گفت: «اکثر دانش آموزان پایه اول در گرفتن مداد مشکل داشتند. من سال اول که تدریس می‌کردم حدود یک ماه یا یک ماه و نیم بود که دانش آموز پایه اول به طرز صحیح نمی‌توانست مدادشو بگیره ولی کم کم این مشکل رفع شد».

۴- چالش‌های روان شناختی دانش‌آموزان

بر اساس نتایج به‌دست‌آمده از مصاحبه معلمان تازه‌کار پایه اول ابتدایی شهرستان مهاباد در باب چالش‌های آموزشی تدریس، به چالش‌های روان شناختی دانش‌آموزان اشاره‌شده است. این مضمون شامل یک برچسب تم می‌باشد. در پایین به توصیف آن خواهیم پرداخت.

- عدم تمرکز دانش‌آموزان

بر اساس نتایج به‌دست‌آمده از مصاحبه معلمان تازه‌کار پایه اول ابتدایی شهرستان مهاباد در باب چالش‌های آموزشی تدریس، به عدم تمرکز دانش‌آموزان توجه شده است. یکی از مصاحبه شونده‌ها گفت: «اکثر دانش‌آموزان هنگامی که من بهشون تدریس می‌کنم دچار حواس پرتی می‌شوند، تمرکز ندارند مثلاً وقتی که پایه‌های دیگر را تدریس می‌کنند بیشتر به درس پایه‌های دیگر توجه می‌کنند تا دروس خودشون».

۵- عدم اعتماد به موفقیت شخصی در فرایند یاددهی ـ یادگیری

بر اساس نتایج به‌دست‌آمده از مصاحبه معلمان تازه‌کار پایه اول ابتدایی شهرستان مهاباد در باب چالش‌های آموزشی تدریس، به عدم اعتماد به موفقیت شخصی در فرایند یاددهی ـ یادگیری اشاره‌شده است. این مضمون شامل یک برچسب تم می‌باشد. در پایین به توصیف آن خواهیم پرداخت.

- عدم اعتماد به نفس در تدریس

بر اساس نتایج به‌دست‌آمده از مصاحبه معلمان تازه‌کار پایه اول ابتدایی شهرستان مهاباد در باب چالش‌های آموزشی تدریس، به عدم اعتماد به نفس در تدریس توجه شده است. یکی از مصاحبه شونده‌ها گفت: «سال اول وقتی که تدریس می‌کردم دانش آموزان اونجوری

[Downloaded from isoedmag.ir on 2026-11-18]

که باید یاد نمی‌گرفتن همیشه احساس می‌کردم مشکل از خودمه من کافی نبودم من درست تدریس نکردم و خیلی استرس داشتم مثلاً میومدم خونه فکر می‌کردم که کل اون روز و اون شب و ناراحت می‌شدم می‌گفتم که حتما من خوب نیستم».

سؤال شماره ۲: معلمان تازه‌کار پایه اول ابتدایی شهرستان مهاباد در باب چالش‌های مدیریتی تدریس در سال اول چه تجاربی دارند؟ جدول شماره ۳، یافته‌های مربوط به سؤال دوم این پژوهش را نشان می‌دهد.

جدول شماره ۳: یافته‌های مربوط به سؤال دوم

تم	برچسپ تم	خوشه تم
چالش مدیریت زمان چالش بودجه بندی دروس	عدم تناسب زمان بندی تدریس با حجم تعیین شده کتب درسی	ضعف در برنامه‌ریزی آموزشی
مدیریت والدین و همکاری آنها با معلم مدیریت دل‌بستگی شدید برخی از دانش آموزان به خانواده	کاستی در مدیریت تعامل معلم با خانواده‌ها	کاستی در پیوند میان مدرسه و خانواده
پیامدهای منفی رفتار صمیمانه معلم در برخورد با دانش آموزان تاثیر سوء سهل گیری معلم بر نظم و انضباط دانش آموزان	سوء استفاده از رفتارهای صمیمانه و آسان‌گیرانه معلم	عدم تناسب رفتارهای دانش‌آموزان با برخوردهای احترام آمیز معلم
فشارها و انتظارات عوامل مدرسه از معلمان	تعاملات تحکم‌آمیز کادر مدیریتی مدرسه با معلمان تازه کار	وجود رفتارهای سازمانی نامناسب
ایراد گرفتن زیاد از معلمان تازه‌کار توسط مدیر و معاون مدرسه		

بر اساس مصاحبه‌ها از معلمان تازه‌کار پایه اول ابتدایی شهرستان مهاباد در باب چالش‌های مدیریتی تدریس در سال اول چهار خوشه تم با عناوین ۱- ضعف در برنامه‌ریزی آموزشی، ۲- کاستی در پیوند میان مدرسه و خانواده و ۳- عدم تناسب رفتارهای دانش‌آموزان با برخوردهای احترام آمیز معلم ۴- وجود رفتارهای سازمانی نامناسب و یک برچسب تم برای درون‌مایه شماره یک با عنوان عدم تناسب زمان بندی تدریس با حجم تعیین شده کتب درسی، یک برچسب تم برای درون‌مایه شماره دو با عنوان کاستی در مدیریت تعامل معلم با خانواده‌ها و یک برچسب تم برای درون‌مایه شماره سه با عنوان سوء استفاده از رفتارهای صمیمانه و آسان‌گیرانه معلم و یک برچسب تم برای درون‌مایه شماره چهار با عنوان تعاملات تحکم‌آمیز کادر مدیریتی مدرسه با معلمان تازه کار آشکار شد که در زیر آن‌ها را بیان خواهیم کرد.

۱- ضعف در برنامه‌ریزی آموزشی

بر اساس نتایج به‌دست‌آمده از مصاحبه معلمان تازه‌کار پایه اول ابتدایی شهرستان مهاباد در باب چالش‌های مدیریتی تدریس، به ضعف در برنامه‌ریزی آموزشی اشاره‌شده است. این مضمون شامل یک برچسب تم می‌باشد. در پایین به توصیف آن خواهیم پرداخت.

– عدم تناسب زمان بندی تدریس با حجم تعیین شده کتب درسی

[Downloaded from isoedmag.ir on 2026-11-18]

بر اساس نتایج به‌دست‌آمده از مصاحبه معلمان تازه‌کار پایه اول ابتدایی شهرستان مهاباد در باب چالش‌های مدیریتی تدریس، به عدم تناسب زمان بندی تدریس با حجم تعیین شده کتب درسی توجه شده است. یکی از مصاحبه شونده‌ها گفت: «یکی از چالش‌ها، مدیریت زمان است» و دیگری می‌گفت: «از لحاظ مدیریت تدریس معلم با بودجه بندی و همچنین سطح پیشرفت کلاس مواجه است».

۲- کاستی در پیوند میان مدرسه و خانواده

بر اساس نتایج به‌دست‌آمده از مصاحبه معلمان تازه‌کار پایه اول ابتدایی شهرستان مهاباد در باب چالش‌های مدیریتی تدریس، به کاستی در پیوند میان مدرسه و خانواده اشاره‌شده است. این مضمون شامل یک برچسب تم می‌باشد. در پایین به توصیف آن خواهیم پرداخت.

– کاستی در مدیریت تعامل معلم با خانواده‌ها

بر اساس نتایج به‌دست‌آمده از مصاحبه معلمان تازه‌کار پایه اول ابتدایی شهرستان مهاباد در باب چالش‌های مدیریتی تدریس به کاستی در مدیریت تعامل معلم با خانواده‌ها توجه شده است. یکی از مصاحبه شونده‌ها گفت: «پایه اول ابتدایی تجربه جدید برای کودکان و همچنین خانواده‌هایشان محسوب میشه و این تجربه نیاز به مدیریت والدین و همکاری با معلم دارد» و معلم دیگر می‌گفت: «بعضی از دانش آموزان دلبستگی بسیار زیادی به خانواده دارند و شاید مدیریت این دلبستگی و رفع این مشکل برای معلم سخت باشد».

۳- عدم تناسب رفتارهای دانش‌آموزان با برخوردهای احترام آمیز معلم

بر اساس نتایج به‌دست‌آمده از مصاحبه معلمان تازه‌کار پایه اول ابتدایی شهرستان مهاباد در باب چالش‌های مدیریتی تدریس، به عدم تناسب رفتارهای دانش‌آموزان با برخوردهای احترام آمیز معلم اشاره‌شده است. این مضمون شامل یک برچسب تم می‌باشد. در پایین به توصیف آن خواهیم پرداخت.

– سوء استفاده از رفتارهای صمیمانه و آسان‌گیرانه معلم

بر اساس نتایج به‌دست‌آمده از مصاحبه معلمان تازه‌کار پایه اول ابتدایی شهرستان مهاباد در باب چالش‌های مدیریتی تدریس، به سوء استفاده از رفتارهای صمیمانه و آسان‌گیرانه معلم توجه شده است. یکی از مصاحبه شونده‌ها گفت: «در سال‌های اولیه تدریسم نسبت به بچه‌ها خیلی آسان می‌گرفتم و این مساله باعث شد که برخی از بچه‌ها بیش ازحد در کلاس شیطنت کنند و نظم کلاس را به هم بریزند»، معلم دیگر می‌گفت: «در اوایل شغلم دوست داشتم با دانش‌آموزان صمیمی باشم و هیچوقت نسبت به هیچ‌کدام از آنها رفتار تندی نشان ندهم. تمایل داشتم دانش‌آموزانم مرا از همه بیشتر دوست داشته باشند. این تمایلات من باعث شد که مهربان بودن من روی بعضی از دانش‌آموزان تأثیر بگذارد و آنها را در درس خواندن دچار تنبلی کند».

۴- وجود رفتارهای سازمانی نامناسب

بر اساس نتایج به‌دست‌آمده از مصاحبه معلمان تازه‌کار پایه اول ابتدایی شهرستان مهاباد در باب چالش‌های مدیریتی تدریس، به وجود رفتارهای سازمانی نامناسب اشاره‌شده است. این مضمون شامل یک برچسب تم می‌باشد. در پایین به توصیف آن خواهیم پرداخت.

– تعاملات تحکم‌آمیز کادر مدیریتی مدرسه با معلمان تازه کار

[Downloaded from isoedmag.ir on 2026-11-18]

بر اساس نتایج به‌دست‌آمده از مصاحبه معلمان تازه‌کار پایه اول ابتدایی شهرستان مهاباد در باب چالش‌های مدیریتی تدریس، به تعاملات تحکم‌آمیز کادر مدیریتی مدرسه با معلمان تازه کار توجه شده است. یکی از مصاحبه شونده‌ها گفت: «فشارهای افراد دست بالایی و انتظاراتی که از یک معلم دارند در سال اول تدریس زیاد است»، معلم دیگر می‌گفت: «پارسال اولین سال تدریس من بود، مدیر و معاون مدرسه مرتب از من ایراد می‌گرفتند و تذکر می دادند و اصلاً در جهت اصلاح کار من هیچ پیشنهادی نمی‌دادند کار آنها فقط ایراد گرفتن بود و این من را ناراحت می کرد».

سؤال شماره ۳: معلمان تازه‌کار پایه اول ابتدایی شهرستان مهاباد در باب چالش‌های اجتماعی تدریس در سال اول چه تجاربی دارند؟ جدول شماره ۴ ، یافته‌های مربوط به سؤال سوم این پژوهش را نشان می‌دهد.

جدول ۴، یافته‌های مربوط به سؤال سوم

تم	برچسبِ تم	خوشه تم
ناتوانی در برقراری ارتباط درست با دانش آموزان	ضعف در تعامل با دانش‌آموزان	چالش در مهارت‌های ارتباطی
تعامل والدین با معلمان	وجود مشکلات در روابط میان معلمان و خانواده	
کمبود ارتباط عمیق بین معلم و خانواده ها		
بی‌توجهی برخی والدین به توصیه‌های معلم		
عدم حفظ عزت و شأن معلم از سوی والدین		

بر اساس مصاحبه‌ها از معلمان تازه‌کار پایه اول ابتدایی شهرستان مهاباد در باب چالش‌های اجتماعی تدریس در سال اول دو خوشه تم با عناوین ۱- چالش در مهارت‌های ارتباطی و دو برچسب تم برای درون‌مایه شماره یک با عنوان الف- ضعف در تعامل با دانش‌آموزان و ب- وجود مشکلات در روابط میان معلمان و خانواده آشکار شد که در زیر آن‌ها را بیان خواهیم کرد.

چالش در مهارت‌های ارتباطی

بر اساس نتایج به‌دست‌آمده از مصاحبه معلمان تازه‌کار پایه اول ابتدایی شهرستان مهاباد در باب چالش‌های اجتماعی تدریس، به عدم تناسب رفتارهای دانش‌آموزان با برخوردهای احترام آمیز معلم اشاره‌شده است. این مضمون شامل دو برچسب تم می‌باشد. در پایین به توصیف آن خواهیم پرداخت.

الف- ضعف در تعامل با دانش‌آموزان

بر اساس نتایج به‌دست‌آمده از مصاحبه معلمان تازه‌کار پایه اول ابتدایی شهرستان مهاباد در باب چالش‌های اجتماعی تدریس به ضعف در تعامل با دانش‌آموزان توجه شده است. یکی از مصاحبه شونده‌ها گفت: «برای معلم تازه کار ممکن است این چالش‌ها وجود داشته باشه که نتواند با دانش آموزان ارتباط درستی برقرار کند».

ب- وجود مشکلات در روابط میان معلمان و خانواده

بر اساس نتایج به‌دست‌آمده از مصاحبه معلمان تازه‌کار پایه اول ابتدایی شهرستان مهاباد در باب چالش‌های اجتماعی تدریس، به وجود مشکلات در روابط میان معلمان و خانواده توجه شده است. یکی از مصاحبه شونده‌ها گفت: «همین طور که می‌دانید تعامل با والدین بسیار مهمه. پیش اومده که من در جلسه اولیا مربیان نتونستم خیلی از درخواست‌های خودمو به صورت شفاف برای والدین بیان کنم برعکس

[Downloaded from isoedmag.ir on 2026-11-18]

مدارس شهری، تعامل با معلم در مدارس روستایی خیلی کمتره یعنی نمی‌تونیم خیلی از مشکلات دانش‌آموزان را با والدین بیان کنیم چون حقیقت اینه که پیگیر دانش آموز نیستند»، معلم دیگر می‌گفت: «پیگیری اولیا از وضعیت دانش آموزان می توانند یک رابطه عمیق بین معلم و دانش آموز ایجاد کند ولی متأسفانه این ارتباط بین معلم و خانواده ها کم است»، دیگری می‌گفت: «بعضی از والدین به توصیه هایی که معلم در ارتباط با دانش آموزان بیان می‌کند، اصلاً اهمیت نمی دهند» و معلم دیگر می‌گفت: «مشکلات زیادی هست اما اون چیزی که منو واقعاً اذیت می کنه و دیدم، احترام و عزت و شأن معلمی توسط والدین حفظ نمیشه و واقعاً خیلی بی‌احترامی می شه. جالب اینجاست معلم هیچ‌گونه پشتیبانی نداره و آموزش و پرورشم حق رو میده به والدین».

سؤال شماره ۴: معلمان تازه‌کار پایه اول ابتدایی شهرستان مهاباد در باب چالش‌های روان‌شناختی تدریس در سال اول چه تجاربی دارند؟ جدول شماره ۵، یافته‌های مربوط به سؤال چهارم این پژوهش را نشان می‌دهد.

جدول شماره ۵، یافته‌های مربوط به سؤال چهارم

تم	برچسب تم	خوشه تم
ناتوانی در پوشش دادن تفاوت‌های شخصیتی و یادگیری دانش آموزان	ضعف در توجه جامع‌نگرانه به تفاوت‌های فردی دانش‌آموزان	کم توجهی به تفاوت‌های فردی
نداشتن انگیزه کافی معلم	بی‌انگیزگی معلم	کاهش انگیزه شغلی معلمان
نبود تجربه و استرس زیاد استرس معلم در مورد توفیق دانش آموزان در یادگیری مهارت های خواندن و نوشتن	استرس در باب موفقیت شغلی	استرس شغلی
فشارهای روانی ناشی از زندگی شخصی و مقام های بالا به معلم خستگی عصبی و روانی ناشی از بی نظمی در کلاس درس	تنیدگی شغلی	
نحوه برخورد با دانش آموزان بیش فعال و کنترل آنها	وجود مشکلات در مدیریت دانش‌آموزان بیش فعال	چالش‌های دانش‌آموزان دارای اختلالات رفتاری
کودک سالاری	توجه بیش از اندازه به کودک	محوریت افراطی کودک

بر اساس مصاحبه‌ها از معلمان تازه‌کار پایه اول ابتدایی شهرستان مهاباد در باب چالش‌های روان‌شناختی تدریس در سال اول چهار خوشه تم با عناوین ۱- کم توجهی به تفاوت‌های فردی، ۲- کاهش انگیزه شغلی معلمان، ۳- استرس شغلی و ۴- چالش‌های دانش‌آموزان دارای اختلالات رفتاری و ۵- محوریت افراطی کودک و یک برچسب تم برای درون‌مایه شماره یک با عنوان ضعف در توجه جامع‌نگرانه به تفاوت‌های فردی دانش‌آموزان، یک برچسب تم برای درون‌مایه شماره دو با عنوان بی‌انگیزگی معلم، دو برچسب تم برای درون‌مایه شماره سه با عنوان الف- استرس در باب موفقیت شغلی و ب - تنیدگی شغلی و یک برچسب تم برای درون‌مایه شماره چهار با عنوان وجود مشکلات در مدیریت دانش‌آموزان بیش فعال و یک برچسب تم برای درون‌مایه شماره پنج با عنوان توجه بیش از اندازه به کودک آشکار شد که در زیر آن‌ها را بیان خواهیم کرد.

[Downloaded from isoedmag.ir on 2026-11-18]

۱- کم توجهی به تفاوت‌های فردی

بر اساس نتایج به‌دست‌آمده از مصاحبه معلمان تازه‌کار پایه اول ابتدایی شهرستان مهاباد در باب چالش‌های روان‌شناختی تدریس، به کم توجهی به تفاوت‌های فردی اشاره‌شده است. این مضمون شامل یک برچسب تم می‌باشد. در پایین به توصیف آن خواهیم پرداخت.

– ضعف در توجه جامع‌نگرانه به تفاوت‌های فردی دانش‌آموزان

بر اساس نتایج به‌دست‌آمده از مصاحبه معلمان تازه‌کار پایه اول ابتدایی شهرستان مهاباد در باب چالش‌های روان‌شناختی تدریس، به ضعف در توجه جامع‌نگرانه به تفاوت‌های فردی دانش‌آموزان توجه شده است. یکی از مصاحبه شونده‌ها گفت: «در یک کلاس درس با تفاوت فردی از لحاظ شخصیت و همچنین نوع یادگیری دانش آموزان مواجه هستیم و برای تدریس باید همه اینها را در نظر گرفته شود معلمی که آشنایی کامل با این موارد نداشته باشد، ممکن است حتی دانش آموز نسبت به کلاس و درس دلسرد شود».

۲- کاهش انگیزه شغلی معلمان

بر اساس نتایج به‌دست‌آمده از مصاحبه معلمان تازه‌کار پایه اول ابتدایی شهرستان مهاباد در باب چالش‌های روان‌شناختی تدریس، به کاهش انگیزه شغلی معلمان اشاره‌شده است. این مضمون شامل یک برچسب تم می‌باشد. در پایین به توصیف آن خواهیم پرداخت.

- بی‌انگیزگی معلم

بر اساس نتایج به‌دست‌آمده از مصاحبه معلمان تازه‌کار پایه اول ابتدایی شهرستان مهاباد در باب چالش‌های روان‌شناختی تدریس به بی‌انگیزگی معلم توجه شده است. یکی از مصاحبه شونده‌ها گفت: «ممکن است یک معلم برای تدریس اصلاً انگیزه نداشته باشه، انگیزه ازش بگیرند».

۳- استرس شغلی

بر اساس نتایج به‌دست‌آمده از مصاحبه معلمان تازه‌کار پایه اول ابتدایی شهرستان مهاباد در باب چالش‌های روان‌شناختی تدریس، به استرس شغلی اشاره‌شده است. این مضمون شامل دو برچسب تم می‌باشد. در پایین به توصیف آن خواهیم پرداخت.

الف- استرس در باب موفقیت شغلی

بر اساس نتایج به‌دست‌آمده از مصاحبه معلمان تازه‌کار پایه اول ابتدایی شهرستان مهاباد در باب چالش‌های روان‌شناختی تدریس، به استرس در باب موفقیت شغلی توجه شده است. یکی از مصاحبه شونده‌ها گفت: «نبود تجربه و استرس زیاد، بر امر تدریس و یادگیری اثرگذار است»، معلم دیگر می‌گفت: «در این مورد معلم پایه اولی که سابقه کمی در تدریس این پایه دارد همیشه با این استرس روبروست که دانش آموز خودش در پایان سال تحصیلی می‌تواند بخواند می‌تونه بنویسه این واقعا من سال اول این استرس را داشتم آیا می‌تونم که دانش آموزان یاد بدم که در آخر سال بتونه بنویسند کلمات را بخوونند».

[Downloaded from isoedmag.ir on 2026-11-18]

ب- تنیدگی شغلی

بر اساس نتایج به‌دست‌آمده از مصاحبه معلمان تازه‌کار پایه اول ابتدایی شهرستان مهاباد در باب چالش‌های روان‌شناختی تدریس، به تنیدگی شغلی توجه شده است. یکی از مصاحبه شونده‌ها گفت: «اصولاً خستگی یک معلم بیشتر عصبی و روانی است که می‌تواند اثرات بدی برای او داشته باشد در باب مدیریت کلاس به خصوص کلاس اولی‌های تازه وارد که تازه مدرسه را شروع کردن باید گفت که مفهوم نظم برای آنها در حال حاضر نامفهوم و آن را به خوبی درک نکرده‌اند در چنین مواردی لازم است که با نمایش چند بازی و سرگرمی این قوانین نظم و ترتیب را باید به آنها یاد داد» و معلم دیگر می‌گفت: «معلم پایه اول واقعاً صبر و تحمل خیلی زیادی میخواد چون از یک طرف باید فشارهای مربوط به زندگی شخصی متحمل میشه و از طرف دیگه با فشارهای مقامات بالای خودش مثل اداره در وهله اول و مرحله دوم مدرسه مدیر معاون و مراحل بعدی حتی والدین خود دانش آموزان دست و پنجه نرم می‌کنه».

۴- چالش‌های دانش‌آموزان دارای اختلالات رفتاری

بر اساس نتایج به‌دست‌آمده از مصاحبه معلمان تازه‌کار پایه اول ابتدایی شهرستان مهاباد در باب چالش‌های روان‌شناختی تدریس به چالش‌های دانش‌آموزان دارای اختلالات رفتاری اشاره‌شده است. این مضمون شامل یک برچسب تم می‌باشد. در پایین به توصیف آن خواهیم پرداخت.

- وجود مشکلات در مدیریت دانش‌آموزان بیش فعال

بر اساس نتایج به‌دست‌آمده از مصاحبه معلمان تازه‌کار پایه اول ابتدایی شهرستان مهاباد در باب چالش‌های روان‌شناختی تدریس، به وجود مشکلات در مدیریت دانش‌آموزان بیش فعال توجه شده است. یکی از مصاحبه شونده‌ها گفت: «بعضی از دانش‌آموزان در کلاس درس بیش فعال هستند نحوه برخورد با آنها و شناسایی آنان در کلاس از اولویت هاست و اینکه چگونه بتوانیم آنها را در کلاس درس کنترل کنیم».

محوریت افراطی کودک

بر اساس نتایج به‌دست‌آمده از مصاحبه معلمان تازه‌کار پایه اول ابتدایی شهرستان مهاباد در باب چالش‌های روان‌شناختی تدریس، به عدم تناسب رفتارهای دانش‌آموزان با برخوردهای احترام آمیز معلم اشاره‌شده است. این مضمون شامل یک برچسب تم می‌باشد. در پایین به توصیف آن خواهیم پرداخت.

- توجه بیش از اندازه به کودک

بر اساس نتایج به‌دست‌آمده از مصاحبه معلمان تازه‌کار پایه اول ابتدایی شهرستان مهاباد در باب چالش‌های روان‌شناختی تدریس به توجه بیش از اندازه به کودک توجه شده است. یکی از مصاحبه شونده‌ها گفت: «از طرفی دیگه کودک سالاری و بها دادن زیاد والدین کار رو خیلی سختتر می کنه برای ارتباط گیری با بچه‌ها».

سؤال شماره ۵: معلمان تازه‌کار پایه اول ابتدایی شهرستان مهاباد در باب چالش‌های اخلاق حرفه‌ای تدریس در سال اول چه تجاربی دارند؟ جدول شماره ۶، یافته‌های مربوط به سؤال پنجم این پژوهش را نشان می‌دهد.

[Downloaded from isoedmag.ir on 2026-11-18]

جدول ۶. یافته‌های مربوط به سؤال پنجم

تم	برچسب تم	خوشه تم
عدم امانت‌داری معلم در زمینه مشـــکلات شـــخصـــی و خانوادگی دانش آموزان	بی توجهی به امانت داری در مسائل دانش آموزان	عدم رعایت اصل اخلاقی امانت‌داری
ارتباط دادن موضوعات شخصی یا خانوادگی با محیط کلاس	دخالت دادن مشکلات شخصی در محیط کلاس	آمیختگی مسائل خانوادگی معلم با مدرسه
بی توجهی به آزادی عمل دانش آموزان	فقدان آزادی عمل	عدم رعایت اصل تربیتی آزادی

بر اساس مصاحبه‌ها از معلمان تازه‌کار پایه اول ابتدایی شهرستان مهاباد در باب چالش‌های آموزشی تدریس در سال اول چهار خوشه تم با عناوین ۱- عدم رعایت اصل اخلاقی امانت‌داری، ۲- آمیختگی مسائل خانوادگی معلم با مدرسه، ۳- عدم رعایت اصل تربیتی آزادی و یک برچسب تم برای درون‌مایه شماره یک با عنوان بی توجهی به امانت داری در مسائل دانش آموزان، یک برچسب تم برای درون‌مایه شماره دو با عنوان دخالت دادن مشکلات شخصی در محیط کلاس یک برچسب تم برای درون‌مایه شماره سه با عنوان فقدان آزادی عمل آشکار شد که در زیر آن‌ها را بیان خواهیم کرد.

۱- عدم رعایت اصل اخلاقی امانت‌داری

بر اساس نتایج به‌دست‌آمده از مصاحبه معلمان تازه‌کار پایه اول ابتدایی شهرستان مهاباد در باب چالش‌های اخلاق حرفه‌ای تدریس، به عدم اعتماد به عدم رعایت اصل اخلاقی امانت‌داری اشاره‌شده است. این مضمون شامل یک برچسب تم می‌باشد. در پایین به توصیف آن خواهیم پرداخت.

- بی توجهی به امانت داری در مسائل دانش آموزان

بر اساس نتایج به‌دست‌آمده از مصاحبه معلمان تازه‌کار پایه اول ابتدایی شهرستان مهاباد در باب چالش‌های اخلاق حرفه‌ای تدریس به بی توجهی به امانت داری در مسائل دانش آموزان توجه شده است. یکی از مصاحبه شونده‌ها گفت: «خیلی از موارد ممکن است دانش آموزان دارای مشکلات شخصی یا خانوادگی باشد من معلم باید امانت دار باشم تا جایی که بتوانم کمک کنم در مورد همکاران هم ممکنه».

۲- آمیختگی مسائل خانوادگی معلم با مدرسه

بر اساس نتایج به‌دست‌آمده از مصاحبه معلمان تازه‌کار پایه اول ابتدایی شهرستان مهاباد در باب چالش‌های اخلاق حرفه‌ای تدریس، به عدم اعتماد به آمیختگی مسائل خانوادگی معلم با مدرسه اشاره‌شده است. این مضمون شامل یک برچسب تم می‌باشد. در پایین به توصیف آن خواهیم پرداخت.

- دخالت دادن مشکلات شخصی در محیط کلاس

بر اساس نتایج به‌دست‌آمده از مصاحبه معلمان تازه‌کار پایه اول ابتدایی شهرستان مهاباد در باب چالش‌های اخلاق حرفه‌ای تدریس، به دخالت دادن مشکلات شخصی در محیط کلاس توجه شده است. یکی از مصاحبه شونده‌ها گفت: «معلمی، شغلی که لازمه اش وفاداری و دلسوزی و از خود گذشتگی است، ما نباید مشکلات عدیده‌ای که برای خودمون با برای خانواده‌مون پیش میاد در کلاس درس اجرایی کنیم».

[Downloaded from isoedmag.ir on 2026-11-18]

۳- عدم رعایت اصل تربیتی آزادی

بر اساس نتایج به‌دست‌آمده از مصاحبه معلمان تازه‌کار پایه اول ابتدایی شهرستان مهاباد در باب چالش‌های اخلاق حرفه‌ای تدریس، به عدم رعایت اصل تربیتی آزادی اشاره‌شده است. این مضمون شامل یک برچسب تم می‌باشد. در پایین به توصیف آن خواهیم پرداخت.

– فقدان آزادی عمل

بر اساس نتایج به‌دست‌آمده از مصاحبه معلمان تازه‌کار پایه اول ابتدایی شهرستان مهاباد در باب چالش‌های اخلاق حرفه‌ای تدریس، به فقدان آزادی عمل توجه شده است. یکی از مصاحبه شونده‌ها گفت: «باید بدونیم در چه موقع جدی باشیم. من خودم دوست دارم با بچه‌ها دوست باشم تا اینکه بیشتر مثلاً یه معلم سخت‌گیر یا مفسر باشم دقیقاً باید بچه هم آزادی عمل داشته باشه باید بتونه خودشو تخلیه کنه نه اینکه یه کلاس ساکت و یه کلاسی باشه خشک و خالی باشه خشک باشه که بچه از درس زده بشه».

سؤال شماره ۶: معلمان تازه‌کار پایه اول ابتدایی شهرستان مهاباد در باب چالش‌های اقتصادی تدریس در سال اول چه تجاربی دارند؟ جدول شماره ۷، یافته‌های مربوط به سؤال ششم این پژوهش را نشان می‌دهد.

جدول شماره ۷ یافته‌های مربوط به سؤال ششم

تم	برچسپ تم	خوشه تم
استفاده از هزینه شخصی برای تهیه وسایل مورد نیاز کلاس	هزینه کرد شخصی در مدارس	اتکای هزینه‌های خاص مدرسه بر معلمان
عدم وجود امکانات در مدارس	فقدان امکانات	نبود لوازم و تجهیزات مادی و آموزشی مناسب
درمضیقه بودن اقتصادی معلمان پایین بودن حقوق معلمان بی توجهی به معیشت معلمان	حقوق و مزایای پایین معلمان	شرایط معیشتی نامناسب معلمان

بر اساس مصاحبه‌ها از معلمان تازه‌کار پایه اول ابتدایی شهرستان مهاباد در باب چالش‌های اقتصادی تدریس در سال اول سه خوشه تم با عناوین ۱– اتکای هزینه‌های خاص مدرسه بر معلمان، ۲– نبود لوازم و تجهیزات مادی و آموزشی مناسب و ۳– شرایط معیشتی نامناسب معلمان و یک برچسب تم برای درون‌مایه شماره یک با عنوان هزینه کرد شخصی در مدارس، یک برچسب تم برای درون‌مایه شماره دو با عنوان فقدان امکانات و یک برچسب تم برای درون‌مایه شماره سه با عنوان حقوق و مزایای پایین معلمان آشکار شد که در زیر آن‌ها را بیان خواهیم کرد.

۱- اتکای هزینه‌های خاص مدرسه بر معلمان

بر اساس نتایج به‌دست‌آمده از مصاحبه معلمان تازه‌کار پایه اول ابتدایی شهرستان مهاباد در باب چالش‌های اقتصادی تدریس، به اتکای هزینه‌های خاص مدرسه بر معلمان اشاره‌شده است. این مضمون شامل یک برچسب تم می‌باشد. در پایین به توصیف آن خواهیم پرداخت.

– هزینه کرد شخصی در مدارس

[Downloaded from isoedmag.ir on 2026-11-18]

بر اساس نتایج به‌دست‌آمده از مصاحبه معلمان تازه‌کار پایه اول ابتدایی شهرستان مهاباد در باب چالش‌های اقتصادی تدریس به هزینه کرد شخصی در مدارس توجه شده است. یکی از مصاحبه شونده‌ها گفت: «در بسیاری از مواقع معلم برای تهیه وسایل مورد نیاز در کلاس خود شخصا هزینه می‌کند».

۲- نبود لوازم و تجهیزات مادی و آموزشی مناسب

بر اساس نتایج به‌دست‌آمده از مصاحبه معلمان تازه‌کار پایه اول ابتدایی شهرستان مهاباد در باب چالش‌های اقتصادی تدریس، به نبود لوازم و تجهیزات مادی و آموزشی مناسب اشاره‌شده است. این مضمون شامل یک برچسب تم می‌باشد. در پایین به توصیف آن خواهیم پرداخت.

- فقدان امکانات

بر اساس نتایج به‌دست‌آمده از مصاحبه تازه‌کار پایه اول ابتدایی شهرستان مهاباد در باب چالش‌های اقتصادی تدریس، به فقدان امکانات توجه شده است. یکی از مصاحبه شونده‌ها گفت: «بیشتر معلمان نیاز به ابزارهای آموزشی دارند مثلاً پروژکتور یا چینی یا چوب خط یا فلاش کارت بیشتری از مدرسه‌هام که این امکانات را ندارند.»

۳- شرایط معیشتی نامناسب معلمان

بر اساس نتایج به‌دست‌آمده از مصاحبه معلمان تازه‌کار پایه اول ابتدایی شهرستان مهاباد در باب چالش‌های اقتصادی تدریس، به شرایط معیشتی نامناسب معلمان اشاره‌شده است. این مضمون شامل یک برچسب تم می‌باشد. در پایین به توصیف آن خواهیم پرداخت.

- حقوق و مزایای پایین معلمان

بر اساس نتایج به‌دست‌آمده از مصاحبه تازه‌کار پایه اول ابتدایی شهرستان مهاباد در باب چالش‌های اقتصادی تدریس به حقوق و مزایای پایین معلمان توجه شده است. یکی از مصاحبه شونده‌ها گفت: «اغلب معلمان یعنی غالب اکثریت معلمان شغل دوم دارند و واقعاً نمی‌تونن خانواده خودشون رو اداره بکنن و بدین ترتیب به لحاظ اقتصادی در مضیقه هستند»، معلم دیگر می‌گفت: «حقوق معلم حقوقی نیست که بتونیم روش حساب کنیم» و دیگری می‌گفت: «بی‌توجهی به معیشت معلمان یکی از مباحثی بوده که هیچگاه در کشور ما حل نشده که باعث شده معلمان بی‌ارزش جلوه بِدن».

بحث و نتیجه‌گیری

یافته‌های سؤال اول با برخی از یافته‌های اطلاع، سعدآبادی مطلق و یزدانی(۱۴۰۲)، مرتضوی زاده و حسنی (۱۴۰۰) و برجی (۱۳۹۷) همسو است.

در تبیین این یافته باید گفت آموزش‌وپرورش که نقش تربیتی جامعه را بر عهده دارد و می‌خواهد محصول ارزشمندی را به جامعه تحویل دهد باید نیروهای سازمانی خوبی تربیت کند و به معلمان آموزش‌های کافی و وافی ارائه دهد تا آن‌ها نیز بتوانند دانش‌آموزانی شایسته و نزدیک‌تر به ایده آل تحویل جامعه بدهند تا مورد رضایت جامعه باشد. کاستی در مدیریت این روندِ سیستم آموزش‌وپرورش

[Downloaded from isoedmag.ir on 2026-11-18]

باعث می‌شود معلمان مهارت هرچه بیشتر را از این طریق دریافت نکنند و از همخوانی انتظارات سیستم و معلمان کم شود و این خود عامل عدم قانون مداری مجموع سیستم و مشاهده بی‌نظمی در آن هست. با نگاه اجمالی به مصاحبه‌ها می‌توان به این نتیجه رسید که انتظارات سیستم باید با انتظارات معلم همسو باشد. این انتظارات ازجمله مسئله امکانات و حقوق معلمان است و این امر نیز بر خلاقیت، انگیزه و کارآیی معلم در تدریس تأثیر دارد. اگر آموزش‌های ارائه‌شده به معلمان تازه‌کار اثربخشی لازم نداشته باشد و به‌صورت انعطاف ناپذیر و قالبی مطرح شود، کتب درسی موشکافانه بررسی نشود و صرفاً به چیستی پرداخته شود نه چگونگی، ماندگاری و ثمره کم برای دانشجویان دارد و تازه‌کاران در بدو ورود دچار آشفتگی ذهنی می‌شوند و بعد به‌سختی می‌توانند از پس شرایط سخت شغلی برآیند که در پی آن گاهی انگیزه ترک شغل در سال اول به سراغشان می‌آید.

رفتارهای مدیران و جو کلاس از عواملی هست که کم و کیف آن در تدریس معلم دخیل هست البته برای هر معلم این شرایط متفاوت هست و تأثیرات خاص خود را دارد. معلمان کمبود امکانات مدرسه‌ها، جمعیت زیاد کلاس‌ها، رفتار نامناسب برخی مدیران با معلم تازه‌کار، تفاوت دید و تفاوت سن بین خود و مدیر را مانعی برای اجرای مناسب تدریس به شیوه نوین می‌دانستند و خواستار همگن‌سازی انتظارات و اهداف و نیروی انسانی و محتوای کتاب درسی از بالا به پایین با یکدیگر هستند تا بتوانند محتوا را مطابق با هدف‌ها تدریس نمایند و دانش‌آموز شایسته تربیت کنند. با رفع کمبود امکانات، نقص‌های سیستم مدیریتی، عدم تناسب محتوا با اقتضائات سنی دانش‌آموز و موارد ذکرشده در فصل چهارم می‌توان عوامل زمینه‌ای درک شده توسط معلمان تازه‌کار را بهبود بخشید تا مورداستفاده برای زمان‌های آتی باشد. با توجه به پژوهش‌های برجی (۱۳۹۷) برنامه‌های آشناسازی مهم‌ترین اولویت برای کارکنان تازه‌کار در بدو ورود به سازمان است زیرا این فرایند در زندگی شغلی آنان تأثیرگذار است و سازمان آموزش‌وپرورش نیز باید توجه خاص‌تر به این موضوع داشته باشد. جعفری، ابوالقاسمی، قهرمانی و خراسانی (۱۳۹۶) نشان دادند عوامل معلمان و نیازهای یادگیری آنان، محیط یادگیری، مدیریت مدرسه و منابع مالی بر توسعه حرفه‌ای معلمان مؤثر است که این نتایج نیز هم سو با یافته‌های پژوهش حاضر هست. خاکی وطن (۱۳۹۳) در مورد آموزش‌های بدو ورود معلمان می‌گوید: این آموزش‌ها می‌تواند در معلمان تازه‌کار مهارت‌هایی را ایجاد کنند که در دانشگاه به‌صورت کامل قادر به دستیابی آن نبوده‌اند و این خود باعث ایجاد انگیزه در این معلمان می‌شود. این در حالی هست یافته‌های پژوهش حاضر نشان می‌دهد که مصاحبه‌شوندگان با توجه به نوع استخدامی بیان‌های متفاوتی از آموزش‌های بدو ورود داشتند و قریب به‌اتفاق ورودی‌های آزمون استخدامی، آموزش‌های بدو ورود را مفید نمی‌دانستند.

از سوی دیگر معلم چون با انسان سروکار دارد باید دانش روانشناسی و مشاوره را به‌خوبی بلد باشد به‌نحوی‌که بتواند دانش‌آموز و مقتضیات سنی و فردی او را بشناسد و درک کند و ویژگی‌های روانی او را تا حدی بداند. ازنظر معلمان این دانش یک ابزار موفقیت برای افراد تازه‌کار هست که با درک بهتر رفتارهای دانش‌آموز، معلم می‌تواند رفتار مناسب‌تری با دانش‌آموز چه در تدریس و چه در سایر ارتباطات داشته باشد. یکی از نقص‌هایی که در دوره ابتدایی وجود دارد نبود مشاور برای این دوره هست. این در حالی است که آموزش‌های روانشناسی و مشاوره برای معلمان تازه‌کار باید فراتر ازآنچه هست برای آن‌ها در نظر گرفته شود تا مهم‌ترین اصل اولیه که شناخت مخاطب می‌باشد به آن توجه شود.

نتایج سؤال دوم با برخی از یافته‌های مرتضوی زاده و حسنی (۱۴۰۰) و برجی (۱۳۹۷) همسو است.

در تبیین این یافته باید گفت برخی معلمان در هفته‌های اول تدریس خود ایراداتی از قبیل اشکال در فهماندن دروسی چون ریاضی، سردرگمی ورودی‌های آزمون استخدامی به خاطر عدم دریافت آموزش‌های مفید و کاربردی، دید اشتباه معلم تازه‌کار نسبت به چگونگی

[Downloaded from isoedmag.ir on 2026-11-18]

ارائه تکلیف جذاب و کاهش بیزاری دانش‌آموز از انجام آن، جلوه نداشتن تهدید معلم برای دانش‌آموز و همچنین درگیری خانواده‌ها برای تکالیف، تشخیص جریمه متناسب با شخصیت و عملکرد دانش‌آموز داشتند که با مرور زمان در سال اول تدریس بهبود یافته است. معلمان به اذعان خود نیز باید رفتار متناسب با شأن خود داشته باشند به لحاظ این‌که دانش‌آموزان از آنان الگوبرداری می‌کنند و از دید دانش‌آموز حرف و عمل معلم دقیق موردسنجش قرار می‌گیرد. پژوهش اقدسی، کیامنش، مهدوی هزاوه و صفرخانی (۱۳۹۳) نشان می‌دهد معلمان به‌طورمعمول برای برقراری نظم در کلاس‌های مدارس دچار مشکل هستند و مهم‌ترین گفتمان معلمان و دانش‌آموزان در کلاس‌های موفق پس از برقراری نظم، ارائه بازخوردهای کلامی و غیرکلامی به دانش‌آموزان از سوی معلم است.

نتایج سؤال سوم با برخی از یافته‌های مرتضوی زاده و حسنی (۱۴۰۰) و برجی (۱۳۹۷) همسو است.

در تفسیر این یافته باید گفت مهارت‌های ارتباطی شامل گوش دادن، صحبت کردن، خواندن و نوشتن است. برای یک تدریس مؤثر معلم باید در همه این زمینه‌ها ماهر باشد. معلم دارای ارتباط خوب همیشه چیزها را آسان‌تر و قابل‌فهم‌تر می‌کند (خان[۱]، خان، ضیاء الاسلام[۲]، خان، ۲۰۱۷). به‌طورکلی، فرد با گیرنده پیام خود در یک موضوع معین، اشتراک فکر و هماهنگی عقیده پیدا می‌کند. ازاین‌رو، ارتباط ازنظر جهت‌دهی به رفتارهای انسانی، مفید و سازنده است و به دو صورت کلامی و غیرکلامی ایجاد می‌شود. ارتباطات کلامی به‌عنوان شکلی از فعالیت هماهنگ معرفی می‌شود که دارای کارکرد مدیریتی در مقابل دیگر فعالیت‌های هماهنگ است (مروتی و شکربیگی، ۱۳۹۱).

نحوه ورود معلم به کلاس درس، در دست گرفتن جو روانی کلاس و برقراری ارتباط اولیه با دانش‌آموز از طریق شروع کلاس با گفتگوی صمیمانه و فراهم آوردن فضای خود اظهاری برای دانش‌آموز بجای اینکه در ابتدای کلاس تکالیف بخواهد بررسی شود دارای اهمیت است. برای مدیریت و کنترل کلاس فهمیدن حد تعادل آزادی کلاس مهم می‌باشد که با گذر زمان معلم به آن دست می‌یابد البته باید پایه تحصیلی و موقعیت جغرافیایی مدرسه به‌ویژه در ماه اول مدنظر قرار بگیرد. معلمان تازه‌کار در سن جوانی قرار دارند و ممکن است دانش‌آموزان با توجه به محبت و صمیمیتی که برقرارشده معلم را به‌عنوان خواهر و برادر بزرگ‌تر اشتباه بگیرند. این در حالی است که صمیمیت کم و رفیق نشدن با دانش‌آموز دلیل گوش به حرف ندادن و انجام ندادن تکلیف توسط دانش‌آموز می‌باشد. معلم باید با کسب تجربه، حدومرزها را برای خود و دانش‌آموز تبیین کند و با قوانین، تشویق و تنبیه مثبت و منفی، ضمن رعایت تحقیر نشدن بچه‌ها در برخوردی که ممکن است رخ بدهد به نظم مطلوب برسد. اما اتخاذ یک رفتار سهل‌گیرانه، رفتار میانه یا رفتار سخت‌گیرانه بستگی به معلم و چگونگی دید مدیر مدرسه در نحوه کلاس داری معلم دارد.

از نکته‌های دیگر این است که معلم عدالت در رفتار داشته باشد و چگونگی رفتار با هر فرد را بداند، گفتگو و تعامل در کلاس برای پیشرفت یادگیرنده حفظ شود، مراقب استفاده‌های نابجای آنان از صمیمت معلم باشد. همچنین توجیه والدین در نحوه برخورد با فرزندشان در صورت نیاز داشته باشد. داشتن دانش برقراری ارتباط مهم و نیز برقراری ارتباط قوی برای پایه اول از اهمیت خاصی برخوردار هست.

۱. Khan
۲. Zia-Ul-Islam

[Downloaded from isoedmag.ir on 2026-11-18]

امکان دارد برخی دانش‌آموزان از وقت گذاشتن معلم برای یک دانش‌آموز خاص گله‌مند شوند که در این صورت راهکار آن توجیه آنان و رعایت حقوق هر دانش‌آموز هست.

معلمان به علت سال اولی بودن با یکسری دشواری از قبیل عدم اعتماد خانواده‌ها، ترس والدین از معلم تازه‌کار و همچنین گارد گرفتن خانواده‌ها نسبت به معلم سال اولی روبه‌رو می‌شوند. معلم با اینکه کارهایی برای جلب اعتماد خانواده‌ها و اصلاح نظر مدیر مانند مستند کردن فعالیت‌ها و برقراری ارتباط مثبت و سازنده با والدین انجام می‌دهد اما گاهی تداوم این کم اعتمادی باعث به وجود آمدن مشکلاتی می‌شود و این مسأله یعنی عدم اطمینان کافی، دیده نشدن معلم توسط کادر مدرسه را در پی خواهد داشت. از نظر معلم تازه‌کار چون حدومرزها را خوب نمی‌شناسد با آزادی بیش‌ازحد دادن و مدارا کردن با خانواده‌ها باعث می‌شود تا والدین دخالت‌هایی در کار معلم بکنند و حتی در کار تدریس به امرونهی کردن خانواده به معلم می‌انجامد و حدومرز مشخص کردن خانواده برای معلم اتفاق می‌افتد که با گذر زمان این حد شناخته خواهد شد. مدیران با معلمان تازه‌کار درباره رفتارهای خانواده‌ها توجیهاتی دارند که استفاده بردن از آن‌ها می‌تواند راهکار مناسبی باشد.

پشتیبانی و حمایت مدیر از معلم، حمایت بیشتر در حضور خانواده‌ها و همچنین طرفداری او در اداره امری مهم برداشت می‌شود. رفتار مدیر باید به‌گونه‌ای باشد که عامل احترام خانواده‌ها به معلم باشد و مدیر طرفداری یک‌جانبه از خانواده‌ها بدون بررسی انجام ندهد زیرا که معلم از این جانب‌داری نابجا از کار زده می‌شود و باعث درگیر شدن ذهن معلم برای راضی نگه‌داشتن مداوم خانواده‌ها می‌شود. رابطه گرم و صمیمی مدیر و معلم سبب بهتر عمل کردن معلم در کلاس می‌شود. نحوه برخورد مدیر با معلم بر روان معلم در حین تدریس تأثیر زیادی دارد.

نتایج سوال چهارم با برخی از یافته‌های اطلاع، سعدآبادی مطلق و یزدانی(۱۴۰۲)، مرتضوی زاده و حسنی (۱۴۰۰) و برجی (۱۳۹۷) همسو است.

داشتن انگیزه یک عامل موفقیت در سال اول هست که ممکن است در طول این دوران دچار تغییراتی شود، معلم تازه‌کار به علت جوانی و شورونشاط، انگیزه‌های بالایی دارد؛ نگه‌داشتن این انگیزه در چالش‌های پیش رو از قبیل نوع رفتارهای مدیران، چه در سال‌های ابتدایی و چه در سال‌های پایانی خدمت که مورد مشاهده معلمان تازه‌کار نیز می‌باشد از اهمیت بالایی برخوردار است. این علاقه و اشتیاق به کار معلمی است که باعث انجام کار به نحو احسن می‌باشد.

بنابر مصاحبه‌ها، معلمان نشان دادند که تعهد لازم را نسبت به کار خود داشتند و از داشتن نقاط ضعف در تدریس خود، متأثر و اندوهگین بودند و این نشان‌دهنده تعهد بالای کاری آن‌ها نسبت به کارشان هست و در صورت وجود امکانات دریغ نمی‌کردند اما کمبود امکانات باعث شده آنان نتوانند تدریس شایسته را داشته باشند. آن‌ها بر این باور بودند که دانش‌آموزان به‌عنوان نسل آینده هستند و اثرات تعلیم و تربیت آنان بر زندگی ما گره‌خورده است.

فشاری که از طریق شغل به فرد وارد می‌شود می‌تواند از منابع مختلفی مانند سختی پذیرش بچه‌ها و سختی آموزش و تدریس باشد. چالش در کار با استرس شغلی متفاوت هست. استرس و دلهره شغلی گاهی خوب بوده و در برخی موارد منجر به فشار شغلی خواهد شد. اگر استرس به شکل انگیزه‌ی مثبت کار کند، سودمند به‌حساب می‌آید اما اگر از حد مطلوب فراتر برود استرس ضررش از فایده‌اش بیشتر می‌شود. مدیریت کلاس به دست معلم تازه‌کار یکی از موارد استرس‌زا هست. متخصصان برای کنار آمدن این فشار کاری بالا و برای

[Downloaded from isoedmag.ir on 2026-11-18]

اینکه خود را در این شرایط حفظ کنیم توصیه‌هایی مطرح کردند. و این مهم است که معلمان بدانند که چگونه با فشار کنار بیایند و سالم بمانند. فشار کاری در شغل معلمی معنای خاصی پیدا می‌کند چراکه با بعضی مشکلات و مسائلی مواجه است که صرفاً ناشی از این شغل معلمی هست. معلم با تعدادی دانش‌آموز با تفاوت‌های فردی روبه‌رو هست که وظیفه تدریس به آنان و فهماندن را دارد.

نتایج سؤال پنجم با برخی از یافته‌های اطلاع، سعدآبادی مطلق و یزدانی(۱۴۰۲)، مرتضوی زاده و حسنی (۱۴۰۰) و برجی (۱۳۹۷) همسو است.

یکی از ذات‌هایی که در رابطه با تجارب زیسته معلمان تازه‌کار از سال اول تدریس ظهور پیدا کرده است صلاحیت حرفه‌ای می‌باشد. بسیاری از معلمان تازه استخدام به علت عدم آشنایی با محیط کلاس به وظایف و مسئولیت‌های خود آشنا نیستند. تأثیر منفی معلمان فاقد صلاحیت بر موفقیت دانش‌آموزان به‌صورت انباشته بوده و حتی پس از سه سال از تماس و ارتباط اولیه با دانش‌آموز قابل‌اندازه‌گیری تشخیص داده‌شده است(ساندرز[۱] و ریور[۲]، ۲۰۱۱). درحالی‌که معلمان اثربخش اختلالات کمتری در کلاس درس دارند، مهارت مدیریت کلاس بهتری دارند، رابطه بهتری با دانش‌آموزان دارند، از استراتژی‌های آموزشی متفاوت و متنوعی استفاده می‌کنند، تعاملات بیشتری با دانش‌آموزان دارند، هنگام پرسش و پاسخ سطوح مختلف تفکر دانش‌آموزان را درگیر می‌کنند و حرفه‌ای معلمی را به‌عنوان خدمت به دانش‌آموزان می‌دانند.

نتایج سؤال ششم با برخی از یافته‌های اطلاع، سعدآبادی مطلق و یزدانی(۱۴۰۲)، مرتضوی زاده و حسنی (۱۴۰۰) و برجی (۱۳۹۷) همسو است.

بسیاری از معلمان شرکت‌کننده در پژوهش مهدیان، حکیم زاده، صفایی و صالحی (۱۳۹۷) معتقد بودند که فرهنگ دانش‌آموزان و والدین درباره احترام به جایگاه معلم نسبت به گذشته تغییر کرده است. گرچه والدین به‌ویژه والدین تحصیل‌کرده، در مقایسه با دانش‌آموزان احترام بیشتری برای معلمان قائل هستند اما این احترام در مقایسه با گذشته کمرنگ‌تر شده است. دانش‌آموزان از طرفی از والدین خود الگوبرداری می‌کنند و از طرف دیگر با بالاتر رفتن پایه‌های تحصیلی و دسترسی گسترده به اطلاعات عمومی و تخصصی از طریق منابع اطلاعاتی موجود و نیز گسترش روحیه فرزند سالاری و حمایت بی‌چون‌وچرای والدین از دانش‌آموزان، رابطه استاد – شاگردی ازمیان‌رفته و دانش‌آموزان احترام کمتری برای معلم خود قائل هستند. سام آرام و قائم پور (۱۳۹۰) در پژوهش خود به این نتیجه رسیدند که سطح منزلت اجتماعی معلمان در میان دانش‌آموزان کمی بیش‌ازحد متوسط است و دانش‌آموزان به مهارت‌های حرفه‌ای معلمان بیشتر اهمیت می‌دهند.

۱. Sanders
۲. Riewer

[Downloaded from isoedmag.ir on 2026-11-18]

هارگریوز[۱]، کانینگهام[۲]، اورتون[۳]، هانسن[۴]، هوپر[۵]، ملکنتایر[۶] و ویلسون[۷] (۲۰۱۱) بعد اقتصادی را از مهم‌ترین ابعاد موردتوجه معلمان دانسته‌اند و وضعیت نامناسب اقتصادی و کم بودن میزان حقوق و مزایا را یکی از دلایل مهم پایین بودن منزلت اجتماعی‌شان عنوان کردند و در پژوهش مهدیان و همکاران (۱۳۹۷) چهار بعد برای پایین بودن منزلت اجتماعی معلمان ذکر شده است که شامل چهار بعد اقتصادی، سازمانی، شخصی و اجتماعی می‌گردد. در بعد سازمانی، یکی از مهم‌ترین دلایلی که معلمان برای پایین بودن منزلت اجتماعی‌شان عنوان کرده‌اند، عملکرد ضعیف آموزش‌وپرورش است. معلمان عملکرد آموزش‌وپرورش را قابل دفاع نمی‌دانستند و معتقد بودند که باوجود اهمیت زیاد نقش آموزش‌وپرورش در منزلت اجتماعی معلمان، مسئولان این سازمان به‌منزله متولیان امور معلمان همواره به حمایت‌های لفظی و شعارگونه در سخنرانی‌ها بسنده کرده‌اند و حتی از کوچک‌ترین وظیفه خود که تأمین معاش معلمان است، غفلت کرده‌اند. همچنین، در اکثر موارد، معلمان از منزلت اجتماعی حرفه خود راضی نیستند و ادراک منفی نسبت به منزلت و جایگاه خود در جامعه دارند. البته درصد بسیار کمی از معلمان باوجود بیان مشکلات و کمبودهای موجود از منزلت اجتماعی حرفه خود راضی بودند و دلیل آن را پررنگ بودن ابعاد معنوی حرفه معلمی عنوان کردند.

باوجود مشکلات اقتصادی، پژوهش محسنی (۱۳۸۸) نشان داد که به عقیده معلمان وجود معیارهای اقتصادی و دیدگاه مادی گرایانه برای ارزش‌گذاری مشاغل، دلیل مهم دیگری برای پایین آمدن منزلت اجتماعی معلمان است و در جامعه‌ای که مجموعه‌ای از ارزش‌های اقتصادی در آن حاکم است، عملاً اشتغال افراد به کارهای پردرآمد، جایگاه اصلی را به وجود می‌آورد. دلیل دیگری که در بعد سازمانی منزلت اجتماعی موردتوجه معلمان بوده، ورود افراد نالایق و ناکارآمد به حرفه معلمی و نبودن معیارهای مناسب و عادلانه برای ارتقای معلمان است. به عقیده ایشان، گاهی افرادی با رشته تحصیلی غیر مرتبط وارد این حرفه می‌شوند و گاهی هم اخلاق و شخصیت مناسب برای حرفه معلمی را دارا نیستند. همچنین آموزش‌وپرورش معیارها و ملاک‌های عادلانه‌ای را برای ارتقای معلمان در نظر نمی‌گیرد و رابطه گرایی در این زمینه وجود دارد. این در حالی است که مقام علمی و آموزشی از عوامل تعیین‌کنندهٔ منزلت اجتماعی است (نویدی و برزگر، ۱۳۸۲ و فرسار، ۱۳۷۷). هم‌چنین بر اساس اظهارنظر معلمان شرکت‌کننده در پژوهش مهدیان و همکاران (۱۳۹۷)، بروز رفتارهای ناخوشایند معلمان در برابر دانش‌آموزان و والدین موجب شکل‌گیری ذهنیت منفی در جامعه می‌شود و منزلت اجتماعی معلمان را پایین می‌آورد. به‌این‌ترتیب از انگیزه و اعتمادبه‌نفس معلمان کاسته می‌شود و منجر به پشیمانی از انتخاب شغل، عدم تمایل به ادامه کار، احساس خستگی، کم‌کاری و عدم تمایل نیروهای مستعد به جذب در این حرفه می‌شود.

۱. Hargreaves
۲. Cunningham
۳. Everton
۴. Hansen
۵. Hopper
۶. Mclntyre
۷. Wilson

[Downloaded from isoedmag.ir on 2026-11-18]

به‌طورکلی موقعیت و منزلت معلمان در جامعه نیازمند بازنگری و حمایت دست‌اندرکاران امر آموزش است. افزایش دستمزد و امکانات مالی، حمایت رسانه‌ها، جذب نیروهای لایق و کارآمد و فرهنگ‌سازی از راهکارهایی هستند که از یک سو به عملکرد مثبت معلمان می‌انجامد و از سوی دیگر موجب بالا رفتن جایگاه معلمی در میان سایر مشاغل و به طبع آن دانش‌آموزان و والدینشان می‌شوند (همان).

پیشنهادهای پژوهش

- با توجه به یافته‌های سؤال اول پیشنهاد می‌گردد نظام آموزش‌وپرورش نظام ارزیابی عملکرد معلمان را بر مبنای صلاحیت‌های حرفه‌ای طراحی کرده و بر مبنای آن میزان برخورداری از صلاحیت‌ها را به‌طور دقیق و نظام‌مند موردسنجش و ارزیابی قرار دهد. لازم است نظام آموزش‌وپرورش مسئله صلاحیت‌های حرفه‌ای معلمان در تمام سطوح آموزش‌وپرورش و جامعه توجه جدی شود و جهت بهبود کیفیت معلمان عزم راسخ در تمام رده‌های مدیریتی وجود داشته باشد. همچنین با توجه به اثرات سو معلمان فاقد صلاحیت مدیریت آنان را با جدیت در دستور کار قرار دهند.
- با توجه به یافته‌های سؤال دوم پیشنهاد می‌شود کارگروه‌هایی جهت کاستن مشکلات برنامه‌ریزی آموزش‌وپرورش تشکیل شود و با بهره‌گیری از نتایج این پژوهش، راهکارها و آیین‌نامه‌های لازم را جهت کاستن چالش‌های مربوط به محتوا و برنامه درسی، فضا و امکانات آموزشی، نحوه اجرای ارزشیابی ارائه نماید.
- با توجه به یافته‌های سؤال سوم، ایجاد برنامه‌های تبادل نظر و همیاری بین معلمان تازه‌کار و معلمان باتجربه‌تر می‌تواند به این افراد کمک کند تا احساس حمایت بیشتری داشته باشند، لذا پیشنهاد می‌شود سیاست‌گذاران و متولیان امور آموزشی با برنامه‌ریزی و اقدامات مناسب، زمینه را برای حمایت از معلمان تازه‌کار و کاهش چالش‌های اجتماعی آنها فراهم کنند.
- با توجه به یافته‌های سؤال چهارم پیشنهاد می‌شود اطلاع‌رسانی‌های لازم صورت گیرد تا مدیران مدارس و معلمان باسابقه، با ایجاد جویی آموزشی و صمیمانه در مدرسه، هم موجبات موفقیت و تعالی همکاران و دانش‌آموزان را فراهم کنند، هم لحظاتی شاد و آرام در زمان کاری داشته باشند.
- با توجه به یافته‌های سؤال پنجم پیشنهاد می‌شود اطلاع‌رسانی‌های لازم به والدین دانش‌آموزان صورت گیرد تا با آگاهی از چالش‌های حرفه‌ای معلمان تازه استخدام در ارتباط با والدین، سعی در تعامل بهتر با معلمان نمایند.
- با توجه به یافته های سؤال ششم پیشنهاد می شود دولت و وزارت آموزش و پرورش به بهبود وضعیت اقتصادی معلمان و تهیه امکانات مادی مدارس بیشتر توجه کند.

منابع

ادیب، یوسف، احدی‌ارسون، کبری و مولاقلقاچی، سمیه. (۱۳۹۵). مطالعه تجربیات دبیران دوره متوسطه شهر تبریز از ارزشیابی مستمر: یک مطالعه پدیدار شناسی. آموزش و ارزشیابی، ۹(۳۳)، ۱۳-۴۳.

اطلاع، سعدآبادی مطلق و یزدانی. (۱۴۰۲). پژوهشی با عنوان بررسی اصلاحات در باورهای آموزشی معلمان: مقایسه معلمان پیش از خدمت و معلمان تازه‌کار. زبان شناسی کاربردی و ادبیات کاربردی: پویش ها و پیشرفت ها. دوره ۱۱، شماره ۱، ۷۵-۵۵.

افتخاری، عبدالرضا رکن الدین، بدری، سیدعلی، پایدار، ابوذر و سوادی، علی‌اصغر.(۱۳۹۱). تحلیل ادراکات روستاییان از پیشرفت زندگی، و ابعاد و موانع آن (مطالعه موردی: روستای دوساری دشت جیرفت). پژوهش های روستایی، ۳(۳)، ۵۱-۷۳.

[Downloaded from isoedmag.ir on 2026-11-18]

اقدسی، سمانه؛ کیامنش، علیرضا؛ مهدوی هزاوه، منصوره؛ صفرخانی، مریم. (۱۳۹۳). تعامل معلم-دانش‌آموز در کلاس درس مدارس موفق و ناموفق: مطالعه موردی از مدارس ابتدایی شرکت کننده در آزمون پرلز۲۰۰۶ و تیمز۲۰۰۷. تعلیم و تربیت، ۳۰(۱۱۹)، ۹۳-۱۲۰.

آرش، مجید، احمدی اصل، فرهاد، عباسی، جعفر و علیپور، داوود.(۱۳۹۲). بررسی رابطه بین جامعه پذیری سازمانی و بروندادهای نقش معلمان تازه‌کار. نوآوری‌های مدیریت آموزشی، ۸(۲)، ۷-۱۵.

برجی، زهرا. (۱۳۹۷). درک و تجربه کارکنان تازه‌کار از فرایند آشناسازی بدو استخدام با رویکرد پدیدارشناسی (مورد مطالعه کارکنان تازه‌کار ۱۳۹۶-۱۳۹۴). پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه ایلام.

پورعلی، پری‌ناز، سیف نراقی، مریم و نادری، عزت‌اله.(۱۳۹۴). بررسی چگونگی کاربست مؤلفه‌های آموزش‌وپرورش انسانگرایانه با تأکید بر افزایش انگیزهٔ تحصیلی دانش‌آموزان در مدارس ابتدایی تهران. پژوهش در یادگیری آموزشگاهی و مجازی، ۳(۱۱)، ۶۷-۸۱.

جعفری، حسن، ابوالقاسمی، محمود، قهرمانی، محمد و خراسانی، اباصلت. (۱۳۹۶). عوامل سازمانی و زمینه‌ای توسعه حرفه‌ای معلمان ابتدایی در مدارس استثنایی. مدیریت مدرسه، ۵ (۱)، ۷۳-۹۲.

خاکی وطن، نفیسه. (۱۳۹۳). بررسی رابطه بین نگرش معلمان تازه‌کار دربارهی آموزشهای بدو خدمت و انگیزش آنان. پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه علامه طباطبایی.

سام آرام، عزت الله و قائم پور، محمدعلی. (۱۳۹۰). سنجش منزلت اجتماعی معلمان در بین دانش‌آموزان. مطالعات توسعه اجتماعی ایران. ۳(۴)، ۸۷- ۷۷.

شاهدوستی، لیلا. (۱۳۹۰). نقش متغیرهای خانه. پیشینه دانش‌آموز، جو مدرسه و فرآیند تدریس در پیشرفت ریاضی دانش‌آموزان پایه سوم راهنمایی. بر اساس مطالعات تیمز (۲۰۰۷). پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه شهید مدنی آذربایجان تبریز، ایران.

شفائی، راضیه و صالحی، کیوان. (۱۳۹۶). بازنمایی تجربه زیسته آموزگاران از مشکلات یادگیری دانش‌آموزان ابتدایی: مطالعه‌ای به روش پدیدارشناسی. پژوهش‌های کاربردی روانشناختی، ۸(۱)، ۱۶۹-۱۸۸.

صافی، احمد (۱۳۹۰). آموزش و پرورش ابتدایی، راهنمایی تحصیلی و متوسطه. چاپ چهارم. تهران: سمت.

علاقه بند، علی (۱۳۹۲). جامعه شناسی آموزش‌وپرورش. تهران: سایه سخن.

فرخزاد، پرویز. (۱۳۹۵). راهنمای پژوهش تاریخی (کتابخانه‌ای). تهران، طهوری.

فرسار، احمد. (۱۳۷۷). جامعه‌شناسی: اصول، مبانی و نظریه‌پردازان. تهران: نشر اوحدی.

محسنی، منوچهر. (۱۳۸۸). جامعه‌شناسی عمومی. تهران: کتابخانه طهوری

محمدی، مهدی. ناصری جهرمی، رضا. مختاری، زینب. حسام‌پور، زهرا. ناصری جهرمی، راحیل. (۱۳۹۷). فهم پدیدارشناسانه تجربه زیسته معلمان دورهٔ ابتدایی از ارتباطات کلامی. نوآوری‌های آموزشی، ۱۷(۳)، ۷-۲۲.

مرتضوی زاده، سید حشمت‌الله و حسنی، محمد. (۱۴۰۰). واکاوی تجارب زیستهٔ معلمان تازه‌کار از چالش‌های تدریس در کلاس‌های چندپایه. رویکردهای نوین آموزشی، ۱۶(۱)، ۱۴۰-۱۱۵.

مروتی، سهراب؛ شکربیگی، نرگس. (۱۳۹۱). نقش ارتباطات کلامی در سازندگی رفتارهای انسان از دیدگاه قرآن و روایات. بصیرت و تربیت اسلامی، ۹(۲۲)، ۲۵-۵۹.

مهدیان، سمیه، حکیم زاده، رضوان، صفایی موحد، سعید و صالحی، کیوان. (۱۳۹۷). بازنمایی ادراک و تجربه زیسته معلمان از منزلت اجتماعی‌شان: مطالعه‌ای به روش پدیدارشناسی. خانواده و پژوهش. ۱۵(۱). ۱۹-۳۸.

[Downloaded from isoedmag.ir on 2026-11-18]

نویدی، احد و برزگر، محمود. (۱۳۸۲). راههای ارتقاء منزلت اجتماعی معلمان. تعلیم و تربیت. ۱۸ و ۱۹(۲). ۱۰۰-۵۵-

یعقوب نژاد قاین، ناصر، بهرنگی، محمدرضا و زین آبادی، حسن رضا. (۱۳۹۴). معلمان تازه‌کار از والدین چه انتظاراتی دارند؟ یافته‌های یک پژوهش کیفی- کمّی در مدارس ابتدایی تهران. علوم تربیتی، ۲۲(۲)، ۵-۲۰.

Hargreaves, L., Cunningham, M., Everton, T., Hansen, A., Hopper, B., Mclntyre, D. & Wilson, L. (2006). The status of teachers and the teaching profession: Views from inside and outside the profession: Interim findings from The Teachers Status Project. Research Report No 755- London: DfES.

Khan, A., Khan, A., Zia-Ul-Islam, S., & Khan, M. (2017). Communication Skills of a Teacher and Its Role in the Development of the Students' Academic Success. Journal of education and Practice, 8(1), 18-21.

Sanders, B.w. & Riewer, R. D. (2011). Born to burnout: A meta-analytic path model of personality, job burnout, and work outcomes. Journal of Vocational Behavior, Vol. 76, (3), 487-506.

[Downloaded from isoedmag.ir on 2026-11-18]

مجلهٔ پژوهش در مسائل تعلیم و تربیت
شمارهٔ پیاپی ۷۲، بهار و تابستان، سال۱۴۰۳
Journal of research on Issues of Education

Examining the experiences of novice first grade elementary teachers in Mahabad city regarding the challenges of teaching in the first year

Serwa Rezazadeh[1] and Edris Islami[2]

Abstract

The main purpose of this research was to investigate and identify the experiences of novice first grade teachers in Mahabad city regarding the challenges of teaching in the first year. The present research was carried out using a qualitative approach and a phenomenological method. The participants of this study are newly hired teachers of education, ten of them were selected using targeted and snowball methods. A semi-structured interview was used to collect data. The validity of the interviews was confirmed by the supervisor. In this research, the reliability of the qualitative method is controlled by preparing and using a written framework for the interview. This codified framework was used in all the interviews after the approval of the professors and ensuring its effectiveness in covering the objectives. Also, the method of Smith et al., which contains three types of theme coding, theme tag and theme cluster, was used for data analysis. Based on the interviews with novice first grade teachers of Mahabad city about the challenges of teaching in the first year, 22 theme clusters with titles 1- lack of supervision and guidance, 2- presence of inappropriate organizational behaviors, 3- inappropriate amount of learning resources, 4- presence of language problems and students' writing, 5- Psychological challenges of students, 6- Weakness in educational planning, 7- Challenges of students with behavioral disorders, 8- Deficiency in the link between school and family, 9- Inadequacy of students' behaviors with teachers' respectful attitudes, 10- Challenges in communication skills.

Keywords: novice teachers, educational challenges, management challenges, social

۱. Mababad education, Kordestan, Iran serwarezazadeh761@gmail.com
۲. associate professor islamic azad university of mahabad, Kordestan, Iran. edrisislami@yahoo.com

[Downloaded from isoedmag.ir on 2026-11-18]